

Svjedoci smo zla u svijetu i uokolo nas. Kako se ophoditi sa zlom? Koja je naša uloga u svemu tome? Što Crkva znači ljudima koji žive s osjećajem krivnje i nemoći?

Svakodnevno nas mediji izvješćuju o zlu u svijetu, zbog toga se srdimo, plašimo i osjećamo bespomoćnima u svemu tome. Zlo može na različite načine prodrijeti u naš život. Ponajprije to može biti nesreća koja nas zadesi bez naše krivnje: prirodne katastrofe, bolest i smrt.

Sigurno ste na televiziji gledali prizore poplava i potresa koje za nas mogu biti šokirajuće. Prirodne katastrofe događaju se često. One uništavaju tisuće života, a one koji su preživjeli ostavljaju u nedokučivim patnjama. Sve što je u jednom trenutku opustošeno, godinama se mora graditi i obnavljati.

Jedva da imamo utjecaja na bolesti koje nas napadaju. Dogodi se da se ne osjećaš dobro. Odlaziš liječniku i najednom kao grom iz vedra neba, dijagnoza glasi "rak". Netko je iznenada doživio moždani udar. Iako je medicina u prošlom stoljeću učinila veliki korak naprijed, ipak smo često bespomoćni. Ne nalazimo odgovore na pitanja zašto nas sve to snalazi. Bolest, bol i patnja mogu potpuno zagospodariti čovjekovim životom. Mogu ga uništiti.

Najveći neprijatelj je smrt. Znamo da je naš život prolazan, ali svaki put kad nam smrt uzme dragu osobu, slomljeni smo, ukočimo se od žalosti, osamljenosti i gubitka. Pitamo se, koji je smisao svega toga. Kao kršćani vjerujemo da je netko jači od smrti. To osobito slavimo na Uskrs.

Malo prije sam spomenuo da ima mnogo oblika zla. Tu spada i veliko ljudsko zlo u svijetu. Radi se o nepravednim

strukturama u koje se svi zaplićemo, koje često i nesvjesno podupiremo našim ponašanjem i prividno, s generacije na generaciju predajemo dalje. Ova vrsta ljudskog podbačaja nalazi se u našem društvu na različitim razinama. Sami smo time pogođeni, o tome čitamo u novinama i gledamo na televiziji: bezobzirnosti u školama, besmisleno nasilje i povećani kriminal na ulicama, rasizam u susjedstvu. Koliko nepravde ljudi mogu učiniti svojim susjedima!

Sukobi s nasiljem iza sebe ostavljaju puno materijalnog siromaštva, razdori među narodima i narodnim skupinama, ali prije svega tu su strašne posljedice rata i nasilja: mržnja protiv ljudi drugih skupina, poziv na osvetu, ogorčenje. Ti osjećaji i predrasude prenose se na djecu i unučad. Ako se ništa ne poduzme kako bi budućnost svijeta bila moguća, to će stanje potrajati generacijama.

Postoji dakle zlo koje nas pogađa izvana i prema kojemu smo bespomoćni. Postoji kolektivno zlo za koje teško možemo biti odgovorni, ali u kojemu ipak sudjelujemo. Postoji i druga vrsta zla u našem svijetu: to je zlo, koje nas se osobno tiče, za koje smo sami odgovorni. Njime škodimo drugima, društvu i isto tako samima sebi. O tome mogu navesti mnoge primjere. Čuo sam da je netko ismijan od kolega studenata i da su ga mučili. To se ne događa samo u školama i fakultetima, nego i u poduzećima. Netko tko ne želi kolegu, neprestano mu stavlja zapreke na putu i šikanira ga. Ljudi otežavaju život jedni drugima i doslovno ga čine nemogućim. U zadnje vrijeme slušamo o slučajevima seksualnog nasilja, posebice prema djeci: iskorištavanje, zloupotreba, napadi, silovanja. U svim tim slučajevima na grub način povrijeđen je ljudski integritet. Ljude se ugnjetava radi uživanja i traženja koristi. Teško je predočiti koliko je u svemu tome učinjeno štete. I u saobraćaju često doživimo lakomislenost i bezobzirnost vozača koji voze agresivno, ili su pijani za volanom. Nedavno sam slušao roditelje dvanaestogodišnjeg dječaka kojima je vozač pregazio dijete u velikoj brzini. Dječak je na mjestu bio mrtav....

Uostalom, nije rijetkost, da podupiremo i prihvaćamo slabe strukture. Ako ne djelujemo, onda nemarnošću možemo postupiti krivo. Evo jednog primjera: ti znaš da tvoja dva poznanika već godinama žive u neslozi: obojicu poznaješ dobro, ali ništa ne poduzimaš da ih pomiriš, premda obojica imaju povjerenja u tebe. Ili primjer s radnoga mjesta: čuo si da je pokraden novac.

Imaš i dokaze za to, ali usprkos svemu ponašaš se kao da ništa ne znaš. Na taj način si sukrivac.

Znamo za formulu u liturgiji: "Ispovijedam se Bogu svemogućemu i vama braćo i sestre, da sagriješih vrlo mnogo...". Taj tekst je na samom početku euharistijskog slavlja: u pokajničkom činu. U toj molitvi priznajemo naše podbačaje i da nismo radili na izvršavanju odredaba. To se događa na četiri razine: mišlju, riječju, djelom i propustom. Koliko patnje možemo sami prouzročiti našim riječima: prezirom, klevetama, uvredama, sumnjičenjem, nepovjerenjem, bezrazložnim sumnjičenjima. To isto možeš učiniti i svojim mislima. Sreća, da nam drugi ne mogu čitati naše misli! One mogu biti gorke, ispunjene mržnjom i ljubomorom! Pogriješiti možemo "djelom i propustom". Baš ta riječ "propust" treba nas kršćane potaknuti na razmišljanje.

U jednom od evanđelja nalazi se pripovijest o posljednjem sudu na kraju vremena. Tada Sin Čovječji neće ljudi osuditi samo zbog toga jer su puno toga krivog učinili, nego i na temelju *propusta u dobru*. Podijelit će ih u dvije grupe: pravedne i nepravedne. Ove posljednje zadržat će pred sobom zbog toga što nisu pomogli onima u nevolji, i što nisu učinili ništa za svoje bližnje (Mt 25,31-46).

Na svim mjestima, bilo u kući ili izvan kuće, na radnom mjestu ili u društvu, zlo je prisutno. Ono ima mnogo lica i pokazuje se u velikima i malima. Napada nas ili ga sami prouzročavamo. Žrtve smo ili počinitelji. Uvijek iznova postavljamo pitanja: Kako se ophodimo s time? Koju ulogu imamo u svemu tome? Možemo li nadići zlo?

Vjerujem - i mnogi sa mnom - da na tom području trebamo ispuniti važnu zadaću. Prije Isusa zlo je bilo veliki neprijatelj, protivnik. Isus se borio protiv đavla, sotone, koji je sve razorio i rastjerao. Vjerujemo da je Isus svojim životom i svojom smrću pobijedio zlo. Ovdje podvlačim riječ "vjerovati", jer se stvarno radi o povjerenju. Njemu se moraš povjeriti. To pokušavamo u Crkvi. Vjerujemo da je zlo pobijeđeno i da su mogući mir, oprostjenje i pomirenje. To je bitni element radosne vijesti koju naviješta Crkva. I Crkva uvijek iznova pokušava to slaviti.

(Adrian H. van Luyn, *Briefe an Irene, Gedanken zum Sakrament der Buße und Versöhnung*, Don Bosco Verlag, München 2003., str. 10.-17. S njem. preveo: Fra Jozo Župić)